

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
СЛОВАЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ СІЛЬСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА (СЛОВАЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
ЧЕСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИРОДНИЧИХ НАУК (ЧЕХІЯ)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ В СЛУПЬСКУ (ПОЛЬЩА)**

Міжнародна науково-практична конференція

**АГРАРНА ОСВІТА ТА НАУКА:
ДОСЯГНЕННЯ, РОЛЬ, ФАКТОРИ РОСТУ**

**Інноваційні психолого-педагогічні,
лінгвістичні та правові засади аграрної науки
в умовах міжкультурної аграрної
комунікації**

2 жовтня 2025 року

Біла Церква
2025

ЗМІСТ

Шевченко А.М. Інноваційні підходи до підтримки психологічного благополуччя студентів.....	3
Пилипенко І.О. Лексичні інновації сучасної англійської мови в умовах розвитку інформаційних технологій.....	5
Тимчук І.М., Погоріла С.Г. Роль самостійної роботи та онлайн-платформ у процесі формування грамотності студентів.....	6
Marchuk V.V., Khomiak O. A. Foreign language as means of personality socio-cultural openness development.....	9
Береговенко Н.С. Лексичні засоби вираження оцінки у фразеології англійської мови.....	10
Столбецька С.Б. Фахові автентичні тексти з аграрної тематики у навчанні французької: психолінгвістичний аналіз.....	13
Резнік В.Г. Роль лексикографічної компетенції у системі професійної підготовки студентів-філологів.....	14
Ігнатенко В.Д. Постметодична парадигма у навчанні іноземних мов.....	16
Петренко О.М., Харченко С.І. Розвиток емоційного інтелекту як попередження професійного вигорання.....	17
Дудник О.К., Іващенко О.О. Психофізіологічні можливості при фізичному навантаженні людини.....	18
Чернищук Ю.І. Міжкультурна комунікація як фактор становлення аграрної лінгвістики.....	20
Хомчук О.П. Психолого-педагогічні аспекти проєктної діяльності здобувачів освіти.....	22
Харченко С.І., Петренко О.М. Використання проєктивних методів у формуванні згуртованості колективу.....	24
Зелінська В.А. Важливість самостійної навчальної діяльності студентів у вищій школі.....	25
Кириленко М.О. Полісемія в сучасній англійській мові.....	27
Біліченко А.М. Міжкультурна аграрна комунікація у вищій школі: особливості, виклики та перспективи.....	28
Велика К.І., Ярмола О.В. Аналіз сучасного стану терміносистеми сільського господарства.....	30
Грищенко І.В. Англomовна фахова термінологія та навички критичного аналізу тексту на прикладі автентичних текстів з біотехнології.....	32
Пасічник Н.С. Формування громадянської компетентності здобувачів освіти аграрних ЗВО у процесі вивчення гуманітарних дисциплін.....	33
Цвид-Гром О.П. Сучасні виміри вагомості видатної постаті І. Карпенка-Карого в українській літературі та культурі (до 180-річчя від дня народження митця).....	35
Diachuk O.V. Verbal and nonverbal forms in the process of intercultural communication.....	37
Римар Н.Ю. Самостійне вивчення агрономічної лексики у формуванні мовної культури майбутнього фахівця.....	38
Mykhailenko O. Approaches to scientific translation research.....	41
Боньковський О.А. До особливостей фразеологізмів у німецькій мові сільського господарства.....	42
Мельник Л.М. Психологічні механізми політичного вибору: роль емоцій та когнітивних упереджень у формуванні електоральних уподобань.....	44
Мельник Л.М., Грек І.М. Філософія стійкості та гідності в умовах війни: екзистенційний та етичний вимір.....	46
Настіна О.І. Ключові зміни у правовому регулюванні земельних відносин в умовах дії правового режиму воєнного стану.....	48
Терещук М.М. Державна служба, аграрна наука та конституційне право зарубіжних країн: інтеграційні орієнтири для України.....	50
Макарчук В.В. Особливості правового статусу державної міграційної служби України.....	52
Малишко І.В. Цифровізація фінансового права: перспективи та ризики для України.....	54
Тимошук О.Г. Трансформація страхового права в умовах сучасних викликів та цифровізації: виклики і перспективи для України.....	56
Бровко Н.І. Конституційно-правовий статус Національного агентства України з питань державної служби та його дієвість у питання реформування державної служби.....	57
Звонарьов О.Ю. Розвиток національних кримінально-правових засобів запобігання воєнним злочинам.....	59
Аргат Я.П. Принципи справедливості та добросовісності в римському праві.....	61
Сокиринська О.А. Особливості застосування іноваційних технологій у криміналістичній	

exclusively at coordinating interests, but also at aggravating the unsettled or conflicting situation, since one or more participants in such a violate communication one of the fundamental principles of its conduct – equality of its participants, respect for the dialogue partner, tolerance in demonstrating their interests towards the other party (or parties) – and try to dominate, ignoring the interests of dialogue partners [1]. In such case, the intercultural communication, instead of coordinating the interests of the parties, develops into a verbal or non-verbal dispute and conflict.

The course and effectiveness of international negotiations as a conventional form of international communication is also affected by the extent to which the parties consider the specific features of the “national negotiating style”. According to one of the researchers, it is described by “five main factors”: “the main cultural values, customs, and rules that affect the behaviour of people in communication; mental features relating to the specific features of human perception and thinking; the specific features of nonverbal communications; the main models of decision-making, a measure of independence in decision-making; the most characteristic tactics and features of behaviour during negotiations” [3, pp.400-413].

Thus, without denying the fact that international relations are a “cast” of social relations, one should also consider this phenomenon as a specific “cast” of human nature, which unites all people – a “cast” of those specific features that describe people of different eras, civilisations, cultures, national, racial-ethnic, gender, and other groups, as well as a “cast” of the personal features of individuals representing them.

The importance of nonverbal communication in our global society is especially significant. “Intercultural nonverbal communication” refers to the unspoken word between communicating parties. Two-thirds of communication is transmitted nonverbally. The possibility for misunderstanding and disagreement regarding nonverbal communication is great because of cultural differences. So, successful interaction in intercultural situations entails just as much understanding of nonverbal messages as the verbal ones. Progress towards sustainable development of the world, the resolution of economic, environmental, confessional and ethnic conflicts is possible precisely through a global communication based on respect for dialogue partners, respect for the principles of tolerance and justice, and a focus on ensuring human rights and achieving peace.

REFERENCES

1. Buck R., Van Lear C. A. (2002). Verbal and nonverbal communication: Distinguishing symbolic, spontaneous and pseudo-spontaneous nonverbal behavior. *Journal of Communication*, 52 (3), pp. 522–541. DOI:10.1111/j.1460-2466.2002.tb02560.
2. Burgoon, J.K., Buller, D.B., Woodall, W.G. (1989). *Nonverbal Communication: The Unspoken Dialogue*. New York: Harper and Row.
3. Krauss, R.M., Chen, Y., aChawla, P. (1996). Nonverbal behavior and nonverbal communication: What do conversational hand gestures tell us? in *Advances in experimental social psychology*, M. Zanna, Ed. San Diego, CA: Academic Press, pp. 389–450.
4. LeBaron M. (2006). *Cross-cultural communication. Beyond Intractability*. Eds. G. Burgess and H. Burgess. Conflict Research Consortium, University of Colorado, Boulder. Retrieved. 1. Available at: http://www.beyondintractability.org/essay/cross-cultural_communication.

УДК 631(477)+174.8

РИМАР Н.Ю., канд. філол. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

САМОСТІЙНЕ ВИВЧЕННЯ АГРОНОМІЧНОЇ ЛЕКСИКИ У ФОРМУВАННІ МОВНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ

У тезах досліджено самостійне вивчення агрономічної лексики як важливий чинник формування мовної культури майбутнього фахівця з агрономії. Зауважено про цілеспрямовану роботу здобувачів освіти з термінами, що формує словникову грамотність, забезпечує точність і логічність висловлювання, підвищує рівень професійної комунікації

Ключові слова: агрономічна лексика, здобувачі освіти, самостійне вивчення, мовна культура.

RYMAR N.Yu., candidate of philological sciences
Bila Tserkva national agrarian university

INDEPENDENT STUDY OF AGRONOMIC VOCABULARY IN THE FORMATION OF THE LANGUAGE CULTURE OF A FUTURE SPECIALIST

The theses explore the independent study of agronomic vocabulary as an important factor in the formation of the language culture of a future specialist in agronomy. It is noted that the purposeful work of students with terms forms vocabulary literacy, ensures accuracy and logic of expression, and increases the level of professional communication.

Keywords: agronomic vocabulary, students, independent study, language culture.

Актуальність дослідження мовної культури майбутнього фахівця з агрономії зумовлена зростанням ролі комунікативної компетентності в сучасному аграрному виробництві та науковій діяльності. Уміння коректно й точно використовувати агрономічну термінологію забезпечує ефективність професійного спілкування, підвищує рівень наукової аргументації та сприяє інтеграції в міжнародний науковий простір.

У наукових працях, присвячених мовній та комунікативній підготовці фахівців аграрної сфери, висвітлені різні аспекти формування професійної компетентності майбутніх агрономів. Зокрема, В. Глухенька та А. Крицька у своєму дослідженні аналізують мовний імідж агронома, акцентуючи увагу на ролі професійної лексики, стилістичних особливостях мовлення та важливості правильного мовного самовираження для формування позитивного фахового образу [1]. Інші науковці зосереджують увагу на психологічних аспектах комунікації в аграрному секторі [2], проблемах і перспективах налагодження комунікацій у сфері агрономії [3]. Термінологічну систему аграрного сектору описано в статті Н. Шарати і Т. Кравченко, де проаналізовано особливості номінації професійних понять і тенденції розвитку фахової термінології, що має безпосередній вплив на якість мовної підготовки фахівців [4].

Професійна діяльність аграрія передбачає не лише опанування спеціальних знань та практичних умінь, але й активне використання агрономічної лексики в усному та писемному мовленні. Саме термінологічна компетентність є підґрунтям для створення наукових текстів, ведення професійного діалогу та інтеграції у світову наукову спільноту. Самостійне вивчення термінів стає важливою умовою успішного професійного становлення майбутнього агронома.

З мовознавчого погляду агрономічна лексика належить до системи української наукової термінології та становить спеціалізований пласт словникового складу. Вона характеризується однозначністю, стандартизованістю та функційною спрямованістю. Особливістю аграрних термінів є їхня номінативна точність, що дозволяє позначати конкретні явища і процеси. Наприклад, терміни *фотосинтетична продуктивність*, *фітосанітарний стан*, *вегетаційний період* відображають складні біологічні явища; *гербіциди*, *фунгіциди*, *інсектициди* – конкретні засоби захисту рослин; *гумус*, *мінералізація*, *ерозія* – поняття ґрунтознавства. Усі вони творять семантично упорядковану систему, що формує «мовну картину світу» агронома. Засвоєння цієї лексики сприяє розвитку професійного мовлення, яке відзначається точністю, логічністю та відповідністю науковому стилю. Науковий стиль, як відомо, вимагає максимальної стандартизації та відсутності двозначності, тому правильне вживання термінів є не лише умовою комунікації, а й показником мовної культури.

Лінгвокультура агронома виявлена в здатності грамотно добирати та використовувати фахові терміни в різних комунікативних ситуаціях: під час підготовки звітів, написання наукових статей, складання методичних рекомендацій чи виступів на конференціях. Володіння спеціальною лексикою формує також професійну ідентичність.

Агрономічна термінологія належить до системи української наукової мови й охоплює поняття з ґрунтознавства, землеробства, рослинництва, агрохімії, селекції та захисту рослин. Вона характеризується однозначністю, логічністю та точністю. Терміни цього лексичного

пласту не мають повноцінних замін у загальнонавчальній мові, тому їхнє правильне вживання є показником професійності та мовної культури майбутнього фахівця. У процесі навчання здобувачів вищої освіти важливе значення має не лише пасивне засвоєння нових понять, а й активна робота з ними. Самостійна діяльність студента, спрямована на формування термінологічної компетентності, може бути здійснена різними способами. Розглянемо найефективніші стратегії опрацювання агрономічної лексики.

1. Ведення термінологічного щоденника. Це один із найпростіших і водночас результативних методів. Здобувач освіти регулярно занотує нові терміни, які трапляються в навчальній літературі, лекціях чи наукових статтях. Важливо не лише зафіксувати саме слово, а й подати його визначення, галузь застосування та приклади використання в контексті. Наприклад: *гумус* – органічна частина ґрунту, що визначає його родючість. Використання: «*Високий вміст гумусу сприяє підвищенню урожайності*»; *інсектициди* – хімічні речовини для знищення шкідників комах. Використання: «*Обробка посівів інсектицидами зменшила пошкодження кукурудзи*». Такі записи допомагають систематизувати матеріал і сприяють тривалому збереженню знань.

2. Складання карт понять й асоціативних схем. Візуалізація інформації допомагає краще запам'ятати складні терміни та встановити між ними логічні зв'язки. Наприклад, центральним поняттям може стати «*ґрунт*», від якого відходять асоціативні гілки: *родючість, кислотність, структура, гумус, ерозія*. Інший приклад – поняття «*добрива*» можна поділити на групи: *мінеральні (азотні, фосфорні, калійні)* та *органічні (гній, компост, сидерати)*. Така стратегія формує в студента цілісну картину агрономічної терміносистеми.

3. Написання рефератів чи наукових тез з акцентом на використанні термінів. Цей метод розвиває не лише знання термінології, а й уміння доречно вплітати її у текст. Наприклад, під час написання реферату на тему «*Агрохімічні показники ґрунту*» студент має вживати такі терміни, як *агрохімічний аналіз, макроелементи, мікроелементи, мінералізація ґрунту*. Таким способом засвоєння лексики відбувається через її практичне використання в науковому стилі.

4. Участь у дискусіях та студентських конференціях із застосуванням спеціальної лексики. Усне мовлення відіграє важливу роль у формуванні мовної культури. Під час наукових дискусій здобувач не лише демонструє свої знання, а й вчиться добирати точні терміни для обґрунтування думки. Наприклад, замість загального вислову «*рослина погано росте*» він має сказати «*низька фотосинтетична продуктивність унаслідок дефіциту азоту*». Регулярна практика такого спілкування сприяє переходу термінів із пасивного словника в активний.

5. Створення мультимедійних презентацій. Використання інформаційних технологій дозволяє майбутнім фахівцям поєднувати текст, графіку, фото- та відеоматеріали. Наприклад, презентація на тему «*Фосфорні добрива та їх застосування*» може включати визначення терміна, хімічну формулу, приклади застосування, діаграми впливу на врожайність. Такий підхід сприяє не лише кращому засвоєнню лексики, але й формує вміння пояснювати складні наукові поняття доступною мовою для різних аудиторій.

Отже, самостійне вивчення агрономічної лексики є важливим чинником формування мовної культури майбутнього фахівця з агрономії. Воно передбачає цілеспрямовану роботу з термінами, що включає семантизацію, систематизацію, словотвірний та етимологічний аналіз, створення власних глосаріїв і практичне використання лексики в різних видах мовленнєвої діяльності. Засвоєння агрономічної термінології формує термінологічну грамотність, забезпечує точність і логічність висловлювання, підвищує рівень професійної комунікації та створює підґрунтя для наукової й виробничої діяльності. Висока мовна культура є запорукою професійної мобільності, конкурентоспроможності та наукового авторитету сучасного агронома.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Глухенька В., Крицька А. Мовний імідж агронома. URL: <http://lib.osau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/5045/1>
2. Іванова В.С. Психологія комунікації в аграрному секторі. Одеса: Астрон, 2020. 240 с.
3. Ковальчук С.І. Проблеми та перспективи ефективної комунікації в агрономії. Львів: Видавництво ЛНУ, 2018. 250 с.

UDC 81'25

МЯХНАЙЛЕНКО О., candidate of philological sciences
Bila Tserkva national agrarian university

APPROACHES TO SCIENTIFIC TRANSLATION RESEARCH

The paper analyses the modern approaches to investigating the translation of science texts, with functional approaches being a priority. The main focus is on the current importance of shifting the research attention from the source text to the target text, with the prevailing adherence to target language norms.

Keywords: scientific translation, Translation Studies, linguistic approaches, functionalist approaches, source text, target text.

МЯХНАЙЛЕНКО О.О., канд. філол. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

ПІДХОДИ ДО ДОСЛІДЖЕННЯ НАУКОВОГО ПЕРЕКЛАДУ

Проаналізовано сучасні підходи до дослідження наукових текстів, серед яких ключовими є функціональні підходи. Наголошено на важливості зміщення в сучасних перекладознавчих дослідженнях акценту з вихідного тексту на цільовий текст, норми якого є пріоритетними.

Ключові слова: науковий переклад, перекладознавство, лінгвістичні підходи, функціональні підходи, вихідний текст, цільовий текст.

Notwithstanding the present-day great request for translating scientific texts, this research area has been investigated less extensively than other domains of Translation Studies. And this is rather irrational as translation has played a significant role in disseminating scientific knowledge all over the world throughout history. Scientific translation, with its high research potential, has a full right to be investigated as a separate field, possibly as a special theory of scientific translation, within the general theory of translation.

One of the barriers hindering the development of scientific translation, which used to be grouped with technical translation, was that most of previous academic publications in this area were manuals for translation practitioners and translation students that collected recommendations for better transferring the meaning of scientific and technical texts. Present-day theoretical works on scientific translation are distinguished with a greater awareness of the social importance of scientific translation and suggest a fuller account of professional scientific and technical communication and concentration on separate scientific genres [1, p. 511].

However, an area that is still underresearched is the methodology of scientific translation – the elaboration of research methods and approaches that will be instrumental in investigating the translation of science texts. It should be noted that the research on translating science is plentiful, but it requires rather theoretical than practical investigation in line with continuous methodological evolution of the general theory of translation. The rich empirical material on translating science texts, with proper consideration, will definitely form a strong methodological ground of scientific translation as a separate research area.

In trying to interpret or place scientific translation in a theoretical frame, it is often very difficult to find a starting point. This becomes even more challenging if we take into account a great variety of theories, rules, models and approaches.

Translation Studies today is getting more and more functionally oriented – in scientific research we can observe a gradual transition from linguocentrism to anthropocentrism. Translation is studied in terms of new directions that uncover the role of a person who performs translation. It is especially relevant to rendering non-fiction where the subject of translation has traditionally stayed in the shadow. However, in modern translation research of special texts the translator's personality goes to the fore.